ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

10 ДИНАРА 1952

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

Година XVI — Број 117 — Субота, 27 март 1954

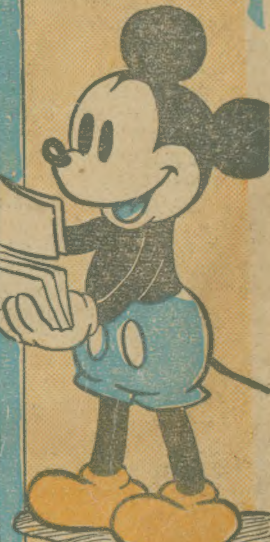

МИКИ трага за Мула-лом

КХАН-ДУОВЕ ВРАГОЛИЈЕ

7

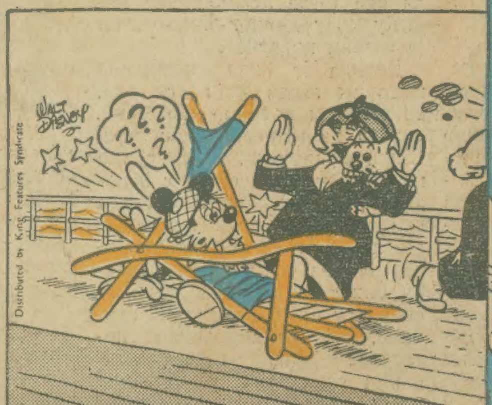

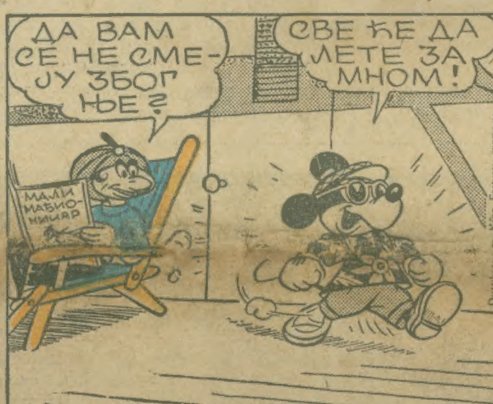

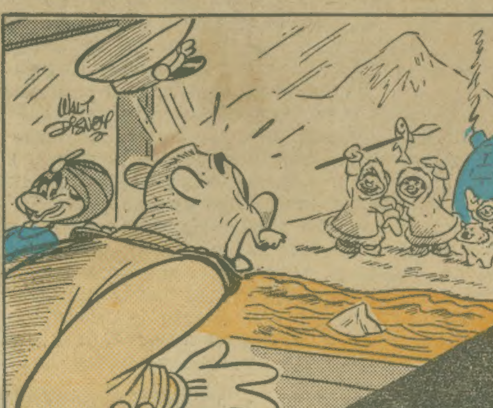

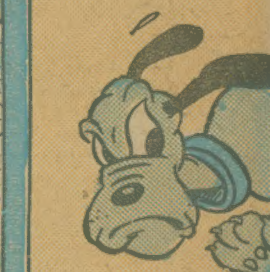

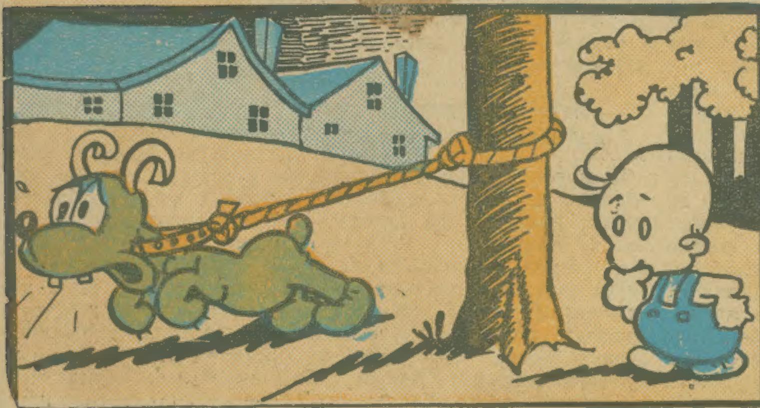

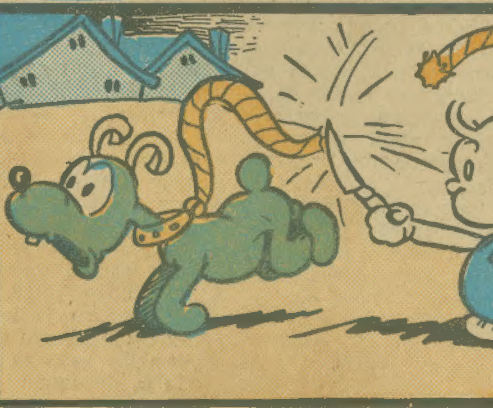

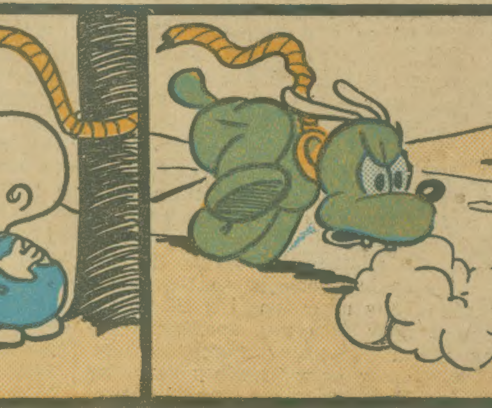

Б. Е. ИРИ

Долина плаве магле

(6)

У том тренутку Кервуд се, стиснутих усана, нагло окрете, на другу страну. Присиљавао је себе да сву пажњу обрати на оно што га је окружавало. Ту се заиста имало шта видети. Све грађевине биле су у истом стилу; велике и дивно украшене. Усред долине, где је сунчева светлост била најјача, налазиле су се огромне машине које је он већ раније приметио, кад се, заштићен маском, први пут спустио у долину. Машине су биле високе и на њима је било више десетина великих огледала, тако да су потсећале на сунчане пећи. Под утицајем сунчевих зракова, који су сад несметано продирали у долину, танка крила као код ветрењача, која су се налазила испод огромних стаклених полулопти, већ су почињала полако да се окрећу.

А свуда унаоколо било је злато. Украси на зградама, настрешнице изнад прозора и врата, метални костури сунчаних машина — све је то било од чистог злата. Чак је и широка главна улица која је водила кроз средину града била поплочана сјајним, жутим металом.

На неколико корака од Кервуда стајао је Рамон наслоњен на довратак једне лепе грађевине. Његове црне, похлепне очи сијале су неким чудним сјајем. Поглед му је непрестано лутао по златним украсима на грађевинама, као да оцењује њихову вредност. Да, то је био Ел Дорадо за којим су трагали његови далеки преци из сунчане Шпаније. Поред њега стајао је Квето, збуњен и уплашен, као да ни сам не зна да ли је све то што види стварност или само сан.

— Молим те, добри господине, — чу се неки глас поред самог Кервудовог уха. — Можеш ли да ми кажеш шта се то догодило? Каква је ово чаролија? Ја сам пре једног часа заспао опијен плавом маглом... Многи су ту спавали... а сад... шта је ово сад? Ја ништа не разумем...

— Па ни ја се баш не бих могао похвалити да знам много више од вас, — одговори Кервуд.

Гледајући помало сажаљиво тога човека сивих очију, по чијем се говору и оделу могло закључити да потиче из Енглеске осамнаестог века, он прошапута више за себе него за човека који му се обратио:

— Е, јадниче мој! Шта ли ћеш тек рећи и како ћеш изгледати кад будеш сазнао да се налазимо у двадесетом веку и да је од дана кад си заспао у плавој магли протекло већ две стотине година?

Поводећи се као да је пијан, човек се удаљи, вероватно у намери да потражи своје другове. Недалеко од Кервуда стајао је Рамон и разговарао с једним од конквистадора. Разговор је био бучан и оштар и у једном тренутку конквистадор се љутито маши за балчак свога мача. Но, мач није извукао, јер је баш тада спазио неког другог шпанског војника. Потрчао је за њим, потпуно заборавивши на Рамона.

— Назвао ме је проклетим француским псом, и то само зато што се мој говор толико разликује од његовог, — насмеја се Рамон, објашњавајући Кервуду ову кратку размирицу. — А кад сам му казао да би за њега најбоље било да оде и да легне поред костију свог дичног Балбоа, он је сасвим побеснео.

Долина је била испуњена жагором људи који су се, збуњени и потпуно пометени, дизали из вишевековног сна. Стари француски, енглески и шпански мешали су се с неразумљивим језиком Алетхиних сународника. Бледи и збуњени, људи су се беспомоћно освртали на све стране, тражећи блиска и позната лица. Ускоро су биле образоване групице, које су подозриво погледале једна на другу. У очима свих тих пробуђених људи огледао се одблесак жутог метала и жудња за њим. И та жудња која се видела у свим очима била је једина заједничка мисао тих људи, који су се иначе разликовали по свему другом: језику, оделу, народности.

— Долина изгубљених... — мрмљао је Квето, који је стајао поред Кервуда.

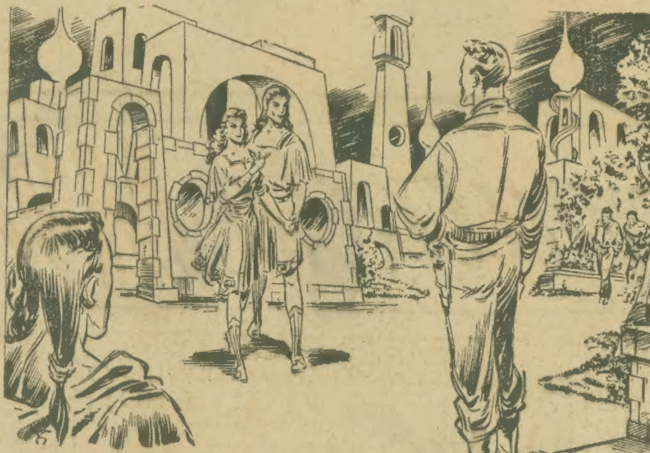
— Тачно, — помисли Кервуд. — Ово су заиста изгубљени људи. Ништа их не може излечити од похлепе.

Златокоси људи, прави становници долине, први су се снашли. Као по неком договору, навици или наређењу, сви су пошли према средишту долине, где се налазио онај необични, велики брод. Они, изгледа, нису били нимало изненађени због присуства странаца, мада су с времена на време радознало погледали на брадате, наоружане људе.

Међутим, Алетха се није придружила својим сународницима. Држећи за руку златокосог младића, привела га је Кервуду и узбуђено се обраћала час једном, час другом. Младић је гледао странце полупријатељски, полуподозриво, док је Кервудов поглед био потпуно безизразан и као отсутан.

Изненада, његов израз на лицу нагло се променио. Кервуд је збуњено трептао очима, као да је угледао нешто у шта његов разум не може да поверује. Иза једног угла долазио је Ален с неким човеком који је изгледао као његов старији брат.

— Отац... мој отац, — узбуђено проговори Ален прилазећи Кервуду. — Знао сам да ћу га наћи живог. Погледај, Томе... Имао је онда тридесет година... а и сад их има тачно толико... физички мислим. Само је две године старији од мене, свог сина.

— Плава магла...

— Разуме се, — одврати Ален пре но што је његов пријатељ изрекао своју мисао до краја. — Она штити од зуба времена људска тела, зграде, метале... све што видиш унаоколо. Немогућно, али истинито.

Аленов отац срдачно се руковао с Кервудом. У његовим очима још је био израз неверице.

— Тако је дивно бити опет жив, — прошапта он промукло. — Знао сам да ћу остати жив, јер сам видео да и они који су овамо дошли пре мене нису умрли мада су непомично лежали. Пре но што сам подлегао дејству магле, написао сам Алену оно писмо... Изгледа ми невероватно да је то било пре двадесет и пет година... И писмо и мапу дао сам једном свом пратиоцу из Хондураса... Срећом, он није био тако дуго изложен дејству магле, па је успео да се извуче из долине.

— Да! Писмо и мапу... ону исту мапу која је овамо довела како истраживаче, тако и авантуристе, — промрмља Ален замишљено. — А Алетха и њен народ? Ко су они? Одакле су дошли? То је тајна коју треба решити.

Као да се тек сад сетио девојке и двојице својих пратилаца, Ален се журно окрете према Алетхи која је стајала нешто по страни и разговарала с младићем. Квето је био уз њих. Међутим, Рамон је био ишчезао. На Аленово питање где је водич, Квето одговори да се Кастилијанац одвојио од њихове групе и помешао с гомилом која је ишла према центру града.

Док је Квето говорио, Алетха је била пришла Алену. Грчевито се држећи за његов десни рукав, говорила му је нешто повишеним и уплашеним гласом. Аленово лице постало је наједном веома озбиљно.

— Алетха каже да је већ крајње време да напустимо долину, — рече он осталима пошто је саслушао девојку. — Она каже да су наши изгледи да побегнемо Дванаесторици сваког секунда све мањи. Треба да пођемо уз падину и да се докопамо њеног врха што је пре могућно. Не знам ни сам због чега, али ми се чини да ће бити најбоље да је послушамо. Кад будемо изишли из долине, ја ћу покушати да од ње дознам нешто више. Рекла ми је да је поново сишла у долину само зато да би нашла свог брата Ензала и да је ништа друго не би натерало да се врати овамо.

Ален није приметио како се Кервудово лице наједном разведрило кад је он изговорио реч „брат“. Али, Алетха је запазила ту промену и кад је мала група стала да се пење уз падину она се није одвајала од Кервуда, који је ћутећи корачао, прекоревајући себе што није одмах запазио упадљиву сличност између ње и златокосог младића.

— Ја не схватам тај њен страх, — шапну старији Ренд свом сину кад се девојка, која је корачала на челу групе, окрете по ко зна који пут да осталима да знак да пожуре.

— Не схватам ни ја потпуно, — одврати му Ален. — Али, она се боји неке одређене опасности и ја верујем да њен страх није безразложан, мада је, вероватно, претеран.

И заиста, на лицима Алетхе и њеног брата огледао се страх какав Ален никад у животу није видео. Они су се сваки час освртали уназад, као да очекују да ће их у сваком тренутку неко напасти или покушати да их заустави.

Изненада, кад су већ били превалили половину успона, сви се као на неку команду наједном зауставише. Ален се осећао као под дејством неког наркотичног средства. Његова свест била је потпуно бистра и он је могао да мисли јасно и разложно као и раније, али његови удови нису се више покоравали његовим жељама и одлукама. Против воље, његово тело се окренуло и ноге су стале да корачају низ падину. Запрепашћен и уплашен, покушавао је да се бори против те невидљиве и непознате снаге. Али, ма колико да се трудио, није могао да учини ниједан корак у правцу у коме је желео да се креће.

Њихова мала група од шест чланова силазила је низ падину, приморана на то нечијом туђом вољом.

— Сто му громова! — гунђао је Кервуд. — Шта је ово, Алене? Шта се догађа с нама? Зар ми не можемо да се боримо против овога?

— Бојим се да не можемо, — одврати му Ален и погледа га очима из којих беше ишчезао сваки сјај. Нека непозната, сатанска снага узела је контролу над центрима кретања у нашим мозговима. Животне функције сведене на минимум... контрола над кретањем! Какви су научни чаробњаци та Дванаесторица!

Златокоси младић и девојка нису проговорили ни речи. Опуштених рамена и скрхани очајањем, они нису ишли, већ су се готово тетурали силазећи низ падину. Њихово држање показивало је више но икакве речи како и колико их је погодио овај пораз. Као роботи, кретали су се несрећни људи према средишту града.

(Наставиће се)

Витамин C против грипа

У пролећним месецима марту и априлу има много обољења од грипа, јер је тада време обично веома променљиво. Па и ове године ће услед тога велик број људи бити приморан да остане у постељи, или бар да прекине свој рад. Потребно је, значи, предузети неке мере да се та обољења сведу на најмању меру.

Једна велика фабрика у Минхену учинила је недавно један покушај у том правцу. Она је једној групи од 260 радница и 16 радника давала свакодневно по сто милиграма витамина Ц. Резултати су испали преко сваког очекивања. За време од два и по месеца овакве предохране, и поред епидемије грипа која је владала у граду, забележено је само пет случајева обољења међу овим радницима.

Витамина Ц има у лимуну, наранџи, животињској џигерици и зеленом поврћу које није било више од 24 часа на ваздуху. И кромпир садржи овај витамин, али га изгуби преко 60 од сто приликом кувања. Зато је препоручљиво пити воду у којој је куван кромпир, јер она садржи доста витамина Ц. Овај витамин може се набавити и у апотекама.

Наша крв има у пролећним данима веома низак проценат витамина Ц и зато га у то доба треба што више узимати. У погледу предохране од грипа још боље је узимати мешавину витамина Ц и нешто кинина. Међутим, приликом опита у Минхену лекари су одустали од употребе кинина, јер су многе жене осетљиве према овом леку.

Муке савремених астронома

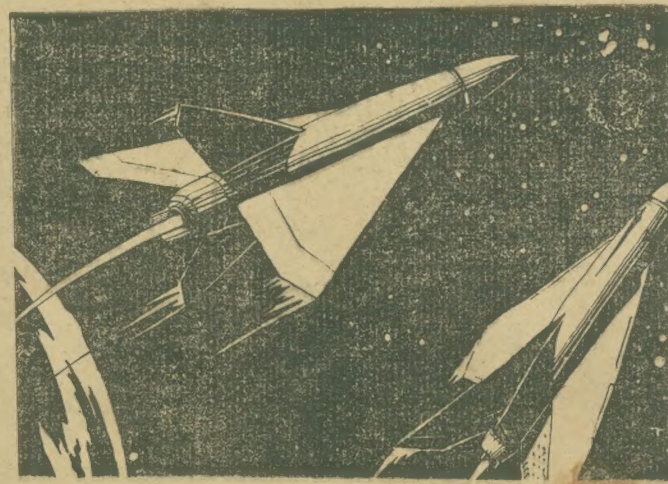
Ваздух који се налази близу земље претставља озбиљну сметњу за извесна астрономска испитивања зато што садржи велику количину страних тела: прашину, чађ итд. Да би проучавање небеских тела било што успешније, опсерваторије беже све даље од насеља и фабричких димњака и повлаче се у брда, где је ваздух ређи. У последње време оне се подижу на високим брдима и планинама. Такве су, например, америчке опсерваторије на Паломару и Вилсону, или она на Јужном Врху у Француској.

Опсерваторије у ваздуху

Но, ни на овај начин научници нису успели да дођу до тако чисте атмосфере која не би „замрачивала“ сочива њихових апарата за мерење и фотографисање удаљених небеских појава. За науку је, например, од велике важности да добија сасвим јасне слике спектра из васионе, јер се помоћу њега одређује састав поједчиних тела. Велику сметњу при томе претстављају наслаге озона у атмосфери, зато што озон делује као неки филтер, упијајући известан део ултраљубичастих зракова који стижу са звезда. Да би се омогућило тачно испитивање космичких зракова, требало би да се спектограф — апарат за њихово снимање — налази изнад наслага озона, које се простиру на 20 до 50 километара изнад земље. Зато су научници дошли на мисао да уграде спектограф у ракету. Захваљујући томе, дошло се до веома драгоцених података о космосу.

Глава ракете за научна испитивања расечена је по дужини и у пукотину је уграђен спектограф. Нарочити мотори, које ставља у погон фотоелектрична сијалица, могу да окрећу главу ракете према потреби. Чим се ракета приближи крајњој тачки своје путање, фотоелектричне ћелије укључују направу која покреће сам спектограф. Глава ракете се постепено обрће, све док се прозор не окрене ка сунцу. Други аутоматски уређаји отварају и затварају објектив за снимање. Кад је посао завршен, ракета почне да пада. Тада се глава одваја од тела и лагано се спушта к земљи, висећи о падобран који се отворио чим је пројектил стигао до крајње тачке.

Научници су имали срећу да је први покушај испитивања космоса са оваквом ракетом био крунисан успехом. Ракета је стигла на висину од 80 километара и донела отуда лепо снимљен филм, који је показао доста значајних новина. Астрономи се надају да ће доћи дан кад ће са вештачких Земљиних пратилаца — а можда чак и са Месеца — моћи да посматрају далеке васионске светове. Но, и досадашњи покушаји проучавања космоса помоћу ракета створили су астрономима могућност да продру у многе тајне небеских тела. Нажалост, већина држава радије производи ракете у војне него у научне сврхе, а уз то је њихова изградња и необично скупа. Размишљајући како да реше овај проблем, научници су дошли до закључка да треба производити мање и јевтиније ракете, којима су придодати нарочити балони. Опаљена са земље, ракета троши велику снагу да би савладала доњи, јако згуснути слој атмосфере. После тога ступа у дејство балон, помоћу кога и слабија ракета може да доспе готово на исту висину као и велики пројектил. Балони који су имали у пречнику 17 метара коришћени су за подизање мањих ракета на висину од 15.000 до 20.000 метара. Носећи у себи Гајгерове бројаче, оне су дале добре резултате при испитивању космичких зракова. Ракете са већим балонима достизале су висину од 30.000 до 40.000 метара, док су неке, истина с већим утрошком горива, стигле и до 100 километара.

Будућност припада дигованим ракетама

Недавно су се у Оксфорду окупили научници да би сабрали искуства из досадашњих испитивања. Установљено је да су добијени значајни резултати приликом истраживања јачине космичког зрачења, светлости неба, физичких одлика атмосфере и сунчевог зрачења. Дошло се до сазнања да је температура у висинама знатно нижа но што се досад мислило. Раније се сматрало да дневно небо постаје тамно изнад 30 километара, али су мерења показала да ипак постоји извесна светлост, која вероватно настаје услед струјања честица сунчаног порекла. Микрофони, постављени у ракети да би забележили сударе метеора и атмосферске прашине, показали су да је та прашина гушћа но што се претпостављало. А једну V-2 ракету ударио је један прилично велик метеор.

Проучаване у Енглеској, где су и остварени први покушаји, диригованe ракете показале су се веома корисним за астрономска испитивања. Нарочито су постигнути значајни успеси у производњи лаких ракета у погледу њихове брзине и могућности управљања са Земље. Например, главни пројектил тако је конструисан да његове четири помоћне ракете, убрзо после одласка са Земље, отпадају, чиме се постиже још веће убрзање оног дела у коме су смештени инструменти, који после тога достиже брзину од 3.200 километара на час. Оне су у почетку грађене искључиво од метала, али су доцније научници почели да траже неки други, лакши али исто тако издржљив, материјал. Тако се дошло до пластичних маса, које се већ користе за стратосферске летове. Но, ваља напоменути да те масе ипак нису потпуно отстраниле метал.

Најосетљивији део ракете је механизам који служи за управљање помоћу „електронског мозга“. Он располаже са десет пута више лампи но каква већа телевизиска станица. Неким врстама диригованих ракета управља се са Земље помоћу радаровог зрака, који ракету прати чим полети.

Не треба сматрати да је наука потпуно освојила васионска пространства тиме што је успела да створи дириговану ракету. Јер, ни оне нису савршене. И њиховом продирању у висину супротстављају се разне сметње. Тако, и поред свих успеха које су досад постигли, астрономи ће морати да отклоне још многе препреке да би објаснили проблеме који им се сада намећу.

НЕОБИЧНА ПОШИЉКА

Познато је да се у фантастичним романима пише, углавном, о свему и свачему. Али, има и таквих фантастичних романа, као што су Жил Вернови, у којима се предвиђа нешто на основу дотадањих достигнућа науке, што је доцније и остварено. Затим, има и таквих фантастичних романа у којима се пише о чудима давно ишчезлих цивилизација, за које наука није могла, нити ће икад моћи да утврди да ли су заиста постојале. Такви романи плод су исувише живе маште писаца. Међутим, пре петнаестак година људи су се побринули да својим потомцима који ће живети кроз неколико хиљада година оставе сигурног доказа о данашњој култури и цивилизацији.

То је било 22 септембра 1939 године. Неки амерички научници закопали су петнаестак метара дубоко у земљу један пакет у облику цилиндра. У цилиндар је стављена једна енциклопедија, мапе, књиге и слично што може да сведочи о постигнућима људи двадесетог века. Све је то снимљено на филму и може да се прочита помоћу микроскопа који је такође приложен. После тога, на нарочитим металним плочама исписан је план места на коме се налази ова необична пошиљка и те плоче раздељене су неким библиотекама. Пошиљка је намењена људима из 6.939 године — дакле онима који ће живети пет хиљада година од дана полагања цилиндра у земљу.

Познато је да је зуб времена уништио многе тековине старих цивилизација: Грчке, Картагине, Вавилона, Египта, Рима итд. Зато су се научници постарали да ова пошиљка буде сачувана. Она је смештена у цилиндар од такозваног пирекс-стакла, а овај је стављен у други цилиндар, направљен од метала који не рђа.

Пирекс-стакло садржи много борне киселине, а мало соде. Оно доста личи на обично стакло. Ужарена сијалица направљена од пирекс-стакла неће прснути ако се замочи у хладну воду. Шерпе, лонци, тигањи и остало посуђе начињено од тога стакла неће прснути кад се метне на ватру. Ово стакло у стању је да издржи подједнако добро и јаке поларне хладноће и тропске врућине. Због тога се оно много употребљава у разним гранама индустрије.

Вечера у боји

Један шведски научник извео је један занимљив опит да би доказао како боја утиче чак и на особе које су иначе веома сталожене. Он је позвао на вечеру двадесетак особа, људи и жена, које је познавао као врло сређене и мирне. Али, баш кад је на сто изнето печење од живине и риба, неко је окренуо електрични прекидач и уместо обичне, беле, засијала је помешана црвена и зелена светлост. Домаћин је објаснио да је у питању технички квар и замолио госте да се не обазиру на то, већ да се прихвате јела као да се ништа није догодило.

Но, и поред ових љубазних речи, гости су се ускоро осећали веома нелагодно. Риба је изгледала црна и сива, као да је била преливена мастилом. Ћурка је била црвена. Неко поврће имало је љубичасту боју, а грашак је био плав. Људи су једва гутали чак и најодабраније залогаје. Престао је сваки разговор. Одједном, једна жена је врснула и принела салвету устима. Била је убеђена да јој је неко, уместо црног вина, насуо у чашу рицинус.

Сматрајући да је шала доста трајала, научник је дао знак послузи и опет је засијала нормална светлост. Одмах су јела добила уобичајени изглед.

Тада је домаћин изнео сврху овог опита и после тога сви су почели да се смеју и шале. Опростили су домаћину што их је узео за пробу, а научник се уверио да боје играју важну улогу не само за вид, већ и за укус и мирис.

КРОЗ ЖИВОТ И ШКОЛУ

Физика и физичке појаве

Физика у ширем смислу јесте наука о природи уопште, а у ужем смислу то је наука о законима и узроцима природних појава, уколико оне нису изазване органским и хемиским силама. Она се дели на механику (науку о кретању), акустику (науку о звуку) и оптику (науку о светлости), а у њу спадају и магнетизам, електрицитет и наука о топлоти. Експериментална физика долази до сазнања на основу огледа, а математичка изводи закључке из теорија до којих се дошло на основу искуства.

Корен речи физика — физис — грчког је порекла и у старогрчком језику значи природа. Физика, дакле, тумачи појаве где се нека материја у суштини није променила, него је добила неке спољне особине и променила изглед. Навешћемо пример за то.

Сви смо видели како се вода греје у лонцу. Том приликом приметили смо да се из лонца диже пара. Што се пара више дизала, све је мање воде било у лонцу; вода се претварала у пару. Вода-течност прешла је у свој гасовит облик. И пара је, према томе, вода, а не нека друга материја. У суштини је она исто што и вода, само има друкчији облик. Да је ово тачно, можемо се лако уверити. Чим се пара охлади, поново ћемо добити воду.

На овај начин видели смо два стања воде: текуће и гасовито. Ево и трећег, чврстог: леда, који настаје кад се вода охлади до нула степени Целзијусових.

Сва три стања воде — текуће, гасовито и чврсто — у суштини су исто. Ту су у питању само разни облици једне материје који су настали због промене температуре.

Мање познати називи неких наших острва

Нека наша острва добила су имена по томе чиме се баве становници који на њима живе, или по томе каквим природним богатствима та острва располажу. Тако се нека острва називају земљорадничка, јер се њихови становници углавном баве земљорадњом, затим виноградарска, маслинарска, пошумљена, воћарска и повртарска, сточарска, затим острва на којима постоје каменоломи и рударска острва. Има и такозваних птичјих острва, на која човек ретко залази и на којима живе галебови и ронци, као и друге птице. То су обично пуста острва. Постоје и острва рибара, чији се становници баве риболовом, острва сунђера и корала, затим слана острва, на којима се производи со, острва помораца, чији се становници баве углавном поморством, острва исељеника, са којих се велик број становништва исељава у друге делове света, острва бродоградитеља, на којима је била у прошлости, а и данас, развијена бродоградња, туристичка острва, која су позната због природних и других услова за туризам, светионичарска острва, на којима се налазе светионици, стратешка, која су утврђена у ратне сврхе, острва-поморске базе, која имају велике луке у које могу да се склоне ратни бродови, острва-некрополе, на којима постоје само цркве с гробљем, острва шаљџија, на којима живе људи који су познати због тога што знају много шаљивих прича, пуста острва, тј. она која нису насељена итд.

★

ЕФОРИ

Ефори су били пет великих чиновника у старој Спарти. Бирани су на једну годину. Власт ефора била је обимна и велика. Они су могли да позову на одговорност и казне и самог краља. Њихова дужност била је и да воде надзор над јавним моралом и васпитањем омладине. Они су сазивали народ на већање и гласање, а били су помоћници народне скупштине у свим јавним пословима.

ЕСКИМИ НЕ ЗНАЈУ ЗА „ЗУБОБОЉУ“

Један познати британски зубни лекар, Вилијем Калзи Фреј, који је провео више година међу Ескимима проучавајући њихове обичаје и болести, вратио се недавно у Велику Британију са занимљивим открићима. Он је утврдио да у ескимском језику не постоји ниједна реч која означава зубобољу или било какав квар на зубима или болест зуба. До доласка белих људи Ескими нису знали да зуби могу да боле нити су их вадили пре него што сами испадну. Тек по доласку белих људи и примањем њиховог начина исхране зубобоља је почела да се шири и код Ескима.

★

ТАРТИФ

Тартиф је име главног јунака у истоименој комедији великог француског писца Молијера. Иначе, у фигуративном смислу реч Тартиф оличава претворна човека, лицемера и фарисеја.

★

ДРЕ-БИНА

Дре-бина (немачки: Drehbühne) је окретна позорница, коју је 1896 године пронашао позоришни техничар Карл Лаутеншлегер и помоћу које се може вршити брзо мењање сцена: док је један део велике окретне плоче окренут публици као готова сцена, дотле се други може уређивати за наредну сцену.

ЧАРОБНИ КВАДРАТ

11	77	62	29
69	22	17	71
27	61	79	12
72	19	21	67

Збир бројева у појединим редовима овог квадрата, водоравно, усправно и дијагонално, увек је исти — 179. Ову своју особину квадрат задржава чак и онда кад га окренемо наопачке!

ЗА МАЛЕ ЦРТАЧЕ

Многи мали цртачи муче се јер не знају шта би цртали, иако имају добру оловку и лепу хартију за цртање. Да не би и даље лупали главу око тога, дајемо им овај цртеж да га прецртају. Није тешко, само треба мало више пажње.

КРЗНО
И ЊЕГОВА УПОТРЕБА КРОЗ ВЕКОВЕ

Људи који су живели у прадавна времена знали су добро да крзно може веома корисно послужити за прављење одеће. Они су убијали дивљач, па пошто би је одрали одмах су крзно, још топло, огртали. О неком штављењу коже или о неком кројењу тада није било ни помена. Требало је да прођу хиљаде година док је човек научио да прерађује кожу. Тек у палеолиту људи су и то научили, али је начин рада био веома примитиван, сличан ономе који и данас примењују Ескими и нека индијанска племена.

Прву трговину крзном коју је историја забележила повео је кинески цар Саин Гиа Баки,

пре 2.900 година. У старом Египту ношење крзна било је повластица владајућих кругова. Из доцнијих периода забележени су подаци о трговини крзном између Египта и племена која су настањивала данашњу територију Абисиније. Египатски хијероглифи дају податке о добро развијеном крзнарству за време владавине фараона. Стари Феничани и Јевреји, а, поред Египћана, и неки други афрички народи, веома су ценили крзно. Велики грчки песник Хомер говори о одећи својих јунака која је направљена од крзна. Тако је Агамемнон био одевен у лавље, а Менелај у леопардово крзно.

У старом Риму крзно је такође било на цени. Забележено је да су за време Првог пунског рата многе Римљанке биле одевене у крзно које је било украшено златом. У IV веку основана је и једна крзнарска задруга у граду Остији. Сто година доцније, римски цар Диоклецијан издао је ценовник крзна да би онемогућио подизање цена. Историчар Тацит помиње да су Германи били одевени у одела сашивена од необично лепог крзна. Поглавице неких варварских племена биле су, према римским изворима, обучене у одела направљена од крзна хермелина и соба.

У каснијим временима готово сви владари кројили су одећу од скупоценог крзна, или су је њиме делимично украшавали. Франачки владар Карло Мартел веома се обрадовао кад је 733 године, после победе над Маврима, запленио више крзнених плаштова. Карло Велики волео је да се облачи у одело направљено од крзна соба и хермелина, а у томе нису заостајале за њим ни његове кћери.

Иако се све више тражило добро крзно и његова се обрада све више усавршавала, вековима се до крзна долазило само ловом. Тек у новије доба оснивају се фарме на којима се гаје животиње чије је крзно на цени. Последњих година крзна се производе и вештачки, од различитих пластичних маса.

ЈЕДНА НОВА НАУКА

Пре кратког времена „рођена" је једна нова наука — биоминералогија. Научници који се њоме баве ставили су себи у задатак да објасне на који се начин стварају камичци у разним човечјим организма: бубрезима, жучној кесици итд. Досад су ове појаве испитивали искључиво лекари. Међутим, минералози и кристалографи надају се да ће у томе имати много више среће. Они сматрају да се стварање камичака у човечјем организму врши на сличан начин као и стварање пећинских кристала. Познајући физичке и хемиске услове под којима се ови кристали образују, они верују да ће моћи да проникну и у тајну формирања каменчића у појединим органима човечјег тела.

Посматрајући помоћу рентгенових зракова развитак камена у човечјем организму, ова млада наука већ је дошла до извесних, додуше веома скромних, резултата.

Ангкор Вот, велелепни храм старих Кмера, претставља ненадмашно архитектонско дело. Скулптуре које га красе могу се такмичити с вајарским делима старих Грка.

Дубоко у џунглама Индокине, северно од Дон Лесапа (Великог Језера) лежи напуштени Ангкор, средиште некадашњег Кмерског царства. Добро сачувани остаци сведоци су једне старе културе која је овде цветала од 9 до 14 века. Један од њених највећих споменика свакако је Ангкор Тхом (Велики град). Његова изградња почела је у 9 веку. Град је био опасан зидом и широким јарком пуним воде. У њега се улази кроз пет великих капија. Кроз град води пет широких алеја, дуж којих се налазе камене статуе које претстављају људе у седећем положају с вишеглавим кобрама у крилу. Усред града диже се Бајон, грађевина за коју се није могло утврдити да ли је храм или краљевска гробница. Средишни део Бајона чини витка кула висока педесет метара, око које се налази још педесет мањих. Зидови свих зграда у граду украшени су вајарским радовима, међу којима су најлепши барељефи са сценама из живота и епизодама из старих предања.

Осам миља далеко од града налази се Ангкор Вот (Велики храм), огромна грађевина која заузима простор од четири квадратна километра. И Ангкор Вот опасан је зидом и заштитним каналом. Пет високих кула, које потсећају на храстов жир заједно с капицом, чине архитектонску целину необичне лепоте.

Почетком 14 века становништво Ангкора напустило је свој велики и лепи град и отишло незнано куд. Због чега су творци и носиоци једне од највећих старих цивилизација готово преконоћ напустили своја огњишта и шта је с њима било, за науку је још тајна.

Португалска медуза — најотровнији становник мора

Површина тропских мора често је покривена милионима медуза, тако да се на сунцу пресијава у хиљадама тонова плавих и ружичастих боја. Између свих њих најлепша је такозвана португалска медуза.

Португалска медуза изгледа као један јединствен организам. Уствари, она је невероватно сложена колонија великог броја живих бића, способних за различите радње, као што су: пливање, узимање хране, размножавање, одбрана итд. Важност коју сваки поједини члан има у животу колоније иста је као и важност појединих органа за одржавање организма. Португалска медуза састоји се из великог мехура, који је испуњен гасом и има пипке, често дуге по неколико метара. Мехур помаже медузи да се одржава на површини. Али, кад медуза жели да се спусти испод површине мора, онда испушта гас. Нарочити чланови колоније који стварају гас поново пуне мехур према потреби и медуза тада излази на површину.

Пипци португалске медузе крцати су отровних бодљи и тешко риби која се нађе на домаку њих. Бодље су смештене у шупљинама пипака. Оне имају облик изврнуте цеви, запете су као опруга у шупљини и покривене поклопцем. Кад је поклопац надражен због присуства неке рибе, онда се он отвара и тада излеће бодља, која се изврне као прст рукавице. Медуза може да употреби бодљу само једном, јер после употребе бодља отпада и поново израсте. Одмах после убода отров савлада рибу, коју медуза омота пипцима и привуче до уста. Занимљиво је да постоји врста малих риба које се слободно крећу међу пипцима медузе. То је нека врста пријатељске заједнице у којој медуза штити те рибе, а оне у знак „захвалности" маме веће рибе на домашај пипака.

Има више случајева да су и људи били жртве отрова португалске медузе, који је понекад деловао тако брзо да је савладао човека пре него што је стигао да изађе из воде. После убода на кожи се појављу

је црвенило слично опекотини, затим наступају грчеви слични онима код падавичара, па ако одмах не помогне лекар, жртва ће умрети у највећим мукама. Дуго времена инјекције морфијума употребљавале су се као лек, али нису имале нарочито дејство. Истина, грчеви су престајали, али се болесник веома споро опорављао. Када је примећена сличност између последица убода португалске медузе и уједа једне врсте паука, одмах се покушало са давањем инјекција калцијум глуконата, којима су се успешно лечили болесници које је ујео паук. Иако пауци и медузе немају никакве сличности, изгледа да је садржина њихових отрова слична, па се калцијум глуконат показао као одличан лек.

427 ДАНА ЗА БРИЈАЊЕ

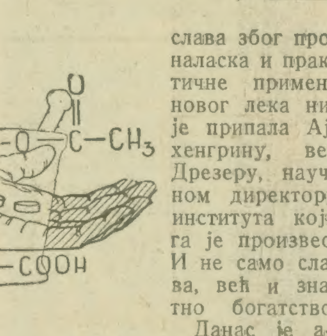
На основу многобројних статистичких података из целога света, израчунато је да цивилизовани човек просечно утроши у току свога живота 3.400 радних часова или 427 радних дана на бријање и шишање. Међутим, најновија научна открића показала су да претерано прање лица и тела сапуном може да буде шкодљиво. Утврђено је да се на површини коже образује веома танак слој нарочите супстанце кератина, која штити организам од многобројних бактерија. Ова природна препрека против болести образује се и на коси, ноктима и свим длакама. Уништавање кератина водом и хемикалијама које се налазе у сапуну често доводи до екцема (болест XX века), сушења, љуштења и раздражености коже, пликова и слично. Кератин уништавају и разни силиконски кремови и друга масна козметичка средства.

НАЈВИШЕ УПОТРЕБЉАВАНИ ЛЕК

У једном нацистичком логору, кришом од стражара и њихових доушника, на прљавим и изгужваним отпацима хартије до којих се једва долазило, један човек, у то време само број без имена и презимена, писао је историју. То није била историја неког народа, личности или његовог сопственог живота. Он је писао историју лека који се данас највише употребљава у свету — аспирина. Тај човек звао се Артур Ајхенгрин. Пре доласка нациста на власт био је главни хемичар Бајерових института у Немачкој.

Ацетилсалицилну киселину, активни састојак аспирина, открио је још пре сто година Шарл Фредерик Герхар, француски хемичар родом из Алзаса. Но, требало је да протекне читавих педесет година па да научници увиде значај овог открића, и то захваљујући само упорности Артура Ајхенгрина и једној превари којој је он морао да прибегне да би и практично доказао тачност својих лабораториских опита са ацетилсалицилном киселином. Наиме, Хајнрих Дрезер, математичар и научни директор Бајерових института, тврдоглаво је заступао мишљење да ефикасност једног лека зависи од тога да ли је он добар спроводник електрицитета. А како је аспирин, лек који су Ајхенгрин и његови сарадници справили од ацетилсалицилне киселине, рђав спроводник, Дрезер није дозвољавао да се његово дејство практично испита у болницама, тврдећи да је то „прави отров за човечје срце".

Неколико месеци Ајхенгрин је испитивао дејство аспирина на самом себи, а затим је, кријући то од Дрезера, послао извесну количину новог лека неколицини својих познаника лекара у Берлин. Отуда су убрзо почели да стижу извештаји. Лекари који су испробали нови лек тврдили су да је аспирин изванредно средство за умирење болова, да смањује температуру код болесника и да је нешкодљив за срце. Кад је средио све извештаје, Ајхенгрин је упознао с њима Дрезера и остале директоре Бајерових института. Ускоро су Бајерове фабрике почеле да производе аспирин.

Али, као што се то понекад догађа с научним открићима, слава због проналаска и практичне примене новог лека није припала Ајхенгрину, већ Дрезеру, научном директору института који га је произвео. И не само слава, већ и знатно богатство.

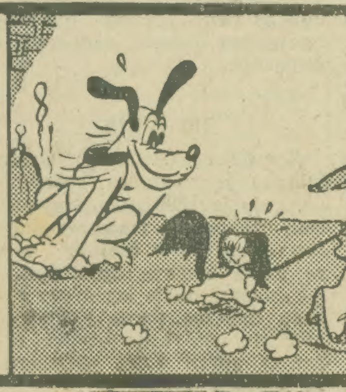
Данас је аспирин лек који се у свету највише употребљава. У Америци се сваког дана „попије" четрдесет и два милиона таблета, што значи да просечно сваки човек, жена и дете потроше за годину дана по сто таблета аспирина.

Мада је аспирин већ толико година у употреби, лекари још не знају у чему је његова „тајна". Али, они знају да је аспирин, без обзира да ли се узима у облику таблета, прашка или течности, један од најсигурнијих и најнешкодљивијих лекова. Он смањује повишену температуру код болесника, али уопште не делује на смањење нормалне човечје температуре. Ако човек кога боли глава узме једну или две таблете аспирина, главобоља ће престати а да се притом температура тела не смањи.

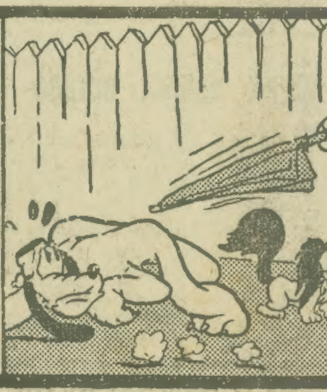
Ацетилсалицилну киселину, активни састојак аспирина, апсорбује крвоток десет минута после узимања лека. Тај процес може се убрзати ако се, заједно са аспирином, узме и мало соде бикарбоне. Поред тога што убрзава дејство аспирина, сода бикарбона штити осетљив стомак који не подноси киселину.

Постоји веровање да честа употреба аспирина може да доведе до „аспириномание", неодољиве потребе за сталним узимањем овог лека. Међутим, утврђено је свега неколико таквих случајева, па ни ту се, како научници мисле, није радило о некој навици организма, већ само о обичној склоности људи да подлежу разним навикама. „Ти људи, — тврди физиолог Гринберг, — подлегли би истој навици и да су место аспирина узимали пилуле замешене од обичног брашна". Друго погрешно мишљење јесте да аспирин узет с кафом може да изазове неку врсту пијанства. Уствари, ако човек кога нешто боли узме аспирин с кафом, он ће веома брзо осетити олакшање. То долази отуда што аспирин стишава болове, а кофеин из кафе изазива већу активност свих ћелија у телу, услед чега човек постаје живахнији.

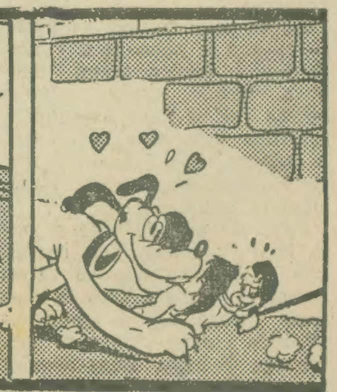

Када би шума причала...

Кад би шума могла да говори, она би нам испричала занимљиве и узбудљиве догађаје из свога живота. Неки од њих су лепи као бајке које су у њеној сенци вековима стварали народи целога света. Али, ми бисмо исто тако дознали и за невоље које су је задесиле кад су људи увидели значај дрвета.

Ретка је народна прича или уметничко књижевно дело у коме се са заносом не помиње шума и не описују њене разноврсне лепоте, па често и користи. Шума је уплетена и у историју народа и није редак случај да је она на свој начин, скривајући борце за слободу у својим недрима, знала да зада непријатељу јачи ударац него икакво убојно оружје. Ако се прелистају странице историје, онда ће се јасно видети да је судбина човека тесно повезана са шумом. Она му је исто тако корисна као поље, њива и море. Човек се нигде није тако добро упознао с природом као у шуми. Он је у сенци дрвећа ударио добар део темеља своје културе и цивилизације.

По мишљењу неких стручњака, данас шуме у целом свету захватају простор од 3.530 милиона хектара. Разуме се, тај простор у прошлости био је кудикамо већи. Али, кад је човек научио да ложи ватру, а то се десило у прадавним временима, затим кад је осетио потребу за њивом да би на њој посејао жито и за испашама да би на њима нахранио своја стада — шума је почела да страда.

Непријатељи шуме су свуда, у целом свету, исти. Од Енглеске су они створили „најћелавију" земљу у Европи. Енглеском краљу Чарлсу I биле су потребне оранице, па је издавао премије за уништавање шуме. И Кромвел је давао награде у истом циљу јер су му биле потребне испаше за овце, пошто је вуна у то време била на великој цени. Некад је Америка имала 40 до сто своје територије под шумом; данас само око 25 од сто. Највећи непријатељи америчких шума биле су железничке компаније у првим данима колонизације, јер је требало градити пруге кроз непроходне крајеве и подизати дрвене куће за раднике и насељенике. Њиховом уништавању много су допринеле и искре које су избијале из димњака локомотива и палиле шуме. Европа никад у својој историји није имала тако катастрофалне шумске пожаре као што су били они који су се десили у Америци. Тек у 18 веку људи су увидели чему води уништавање шума, па су се јадиковке чуле на све стране. То је спасло шуму од даљих невоља, а томе има да захвали за свој постанак и развитак модерна наука о шумама.

Слично се дешавало и у другим земљама, па и код нас. Пре неколико година приређена је изложба шумарства Србије. У једном делу те изложбе налазила се повећа слика густе шуме коју просеца пут. На њој се види како узбрдицом запињу коњи и вуку дилижанс крцат пртљагом. Поред слике било је написано: „Већ седам дана и седам ноћи тонемо у океану српских шума... горостасних храстова и букава".

Ове речи написао је француски књижевник Ламартин 1833 год. Али, пре но што је минуло једно столеће, та је прашума ишчезла. Србијом се шире голети и шикаре, а Шумадији је од свега тога остало само име.

То је био период кад се становништво Србије, после два устанка, почело нагло да множи. Сељак је немилосрдно секао шуму да би створио њиву, пашњак и ливаду, да би саградио кућу (нарочито у периоду брвнара) и да би добио дрва за огрев. Потребан му је био новац, па је секао шуму и терао дрва на пијацу. Немоћне, шуме су потискиване из долина наших река и питомијих побрђа, где су се насељавали људи. После је дошло до изградње железница и отварања рудника. Затим су даване концесије за сечу шуме и вршене разне шпекулације.

Капитализам, који је продро у Србију у другој половини 19 века, направио је још већу пустош. Он је био далеко опаснији од три главна непријатеља шуме: козе, пожара и бесправне сече. Од жеље за профитом шума не може да се сакрије. Од њега нема мира шума ни у најудаљенијим крајевима. Он није хтео ни да чује за то да шума обезбеђује услове за благостање народа и развој културе; да њено уништавање значи уништавање основних услова за живот. Није га се тицало ни то што шуме штите оранице, ливаде и воћњаке од бујичних наноса, а изворе и лековите воде од пресушивања, као ни то што су шуме необично важне за народно здравље.

Последице свега тога биле су веома тешке, пошто није вођена брига о пошумљавању. У једном извештају из 1891 године каже се: „Наше чувено богатство у шумама почиње да се претвара у сиромаштво".

Србијом су харале бујице. Шест година после овог извештаја пише се у једном прогласу: „Две године узастопце страдају наша села и градови од поплава. Да су сачуване наше шуме данас би много мање њих сузе лило и невоље трпело".

„Лешеви људи, жена и нејаке деце, десет воденица порушено, железнички мост здробљен, пруга на дужини од 600 метара одбачена" — каже се у једном допису из 1900 године.

Године 1939 једна бујица нанела је за свега двадесет минута штету од три милиона динара и уништила једанаест људских живота. Исте године бујица је у Белој Паланци однела 17 деце и 45 кућа. За време последње окупације посечено је ради искоришћавања 100.000 хектара шуме, а у страху од народних бораца непријатељ је правио такозване заштитне појасеве и посекао још 20.000 хектара.

Профит је посекао милионе стабала у српским шумама, али је и он најзад посечен.

Поред побројаних користи које имамо од шуме: да она утиче на климу краја у коме се налази, да спречава бујице и онемогућава њихова штетна дејства итд., она је најзначајнија због свог главног производа — дрвета. Дрво је један од најважнијих предмета светске трговине. У светској производњи сировина дрво долази на друго место: одмах иза угља, а испред нафте и челика. Од дрвета се прави и хартија за штампање књига и новина. Да би један дневни лист са тиражем од 100.000 примерака излазио годину дана, потребно је посећи 15 до 20 хектара шуме. За свака три вагона ископаног угља троши се један кубни метар грађе. Да се добију прагови за градњу једног километра железничке пруге, мора се посећи 2,5 хектара зреле шуме. Са једног хектара шуме може се добити сувом дестилацијом 100.000 килограма сирћета, 50.000 килограма дрвеног угља, 14.000 килограма катрана и 1.000 килограма алкохола.

Кад знамо за све ове користи од шума, онда треба да их добро чувамо и што више обнављамо, јер тиме у великој мери доприносимо даљем развитку народне привреде.

„БЕЛИ" ЦРНЦИ

Изгледа да ће Црнци ускоро моћи да по својој жељи мењају боју коже, тј. да постану „бели" Црнци. Ако то успе, има за све да се захвали лекару-гинекологу ван ден Бергену из Јоханесбурга.

Пре извесног времена, у ординацију др Бергена дошла је једна Црнкиња, коју је он прегледао. После неколико дана јавили су му да је родила дете са светлом бојом коже. Берген се заинтересовао за тај случај, па се распитао за претке и по мушкој и по женској линији у овој породици и установио да су сви били Црнци. У њој није било ниједног белца нити мелеза. Објашњење овог чудног случаја лекар није могао да нађе.

Време је пролазило. Једнога дана дошао је у Бергенову ординацију неки Црнац, који му је испричао да се у његовој породици десило право чудо: жена му је родила дете које има белу кожу. Чим је ово чуо, лекар је скочио од радости, јер му је одмах постало јасно шта је узрок овој необичној појави. Наиме, жена овог Црнца била је болесна и често је долазила код лекара да је лечи. Том приликом он јој је давао хормоне, који су вероватно утицали на боју коже новорођенчета.

Али, др Берген још није био потпуно сигуран у ово. Да би утврдио тачност своје претпоставке, он је посетио неколико црначких породица у којима је било жена пред порођајем и понудио им да им омогући да роде белу децу. Неке од њих прихватиле су понуду и лекар се дао на посао. Свима породиљама дао је хормон и с нестрпљењем очекивао кад ће се родити бебе. И није се преварио: све Црнкиње које су примиле хормоне родиле су децу са светлом бојом коже.

Ето, тако је учињен први корак у овом медицинском подухвату. Др Берген и даље проучава утицај хормона на боју коже и мисли да ће кроз неколико година моћи да постиже потпуно сигурне резултате.

Бојкот као средство борбе

Пре педесетак година у Србији, у којој је на челу радничког покрета била Српска социјал-демократска партија, бојкот је био значајно средство у борби против оних радника који нису били солидарни са својим друговима, или су их издавали. Бојкотовани радник био је жигосан као издајник радничког покрета, а бојкот као средство борбе био је јако цењен у читавој Србији.

Бојкотовани су и послодавци који су вршили грубу експлоатацију радника, малтретирали их или им закидали наднице. Имена бојкотованих послодаваца објављивана су у радничкој штампи и ниједан свесни припадник радничког покрета није хтео код њих да се запосли. Пошто су најбољи и најискуснији радници били организовани у радничке партије и синдикате, то су бојкотовани мајстори били лишени могућности да имају квалитетан кадар радника, па су се веома бојали бојкота.

У историји радничког покрета има доста лепих примера борбе против издајника покрета. Најчешће су бојкотовани појединци због штрајкбрехерства. Неки су бојкотовани зато што су одавали своје другове послодавцима да су учествовали у разним политичким акцијама, неки због тога што су цепали чланске или синдикалне књижице итд. Сви ови случајеви објављивани су у радничкој штампи. Када је то било оправдано, никакви рођачки или други обзири нису спречавали раднике да спроведу бојкот. Овде ћемо навести један такав пример.

У фабрици „Гоћевац" у Београду радила је и Даринка Живановић. „Радничке новине" из 1907 године објавиле су у једном свом броју изјаву Ђорђа Влајкића, лакирерског радника, у којој он каже: „Моји другови у молерско-фарбарском одељењу фабрике „Гоћевац" у Београду напустили су рад и ступили у борбу за укидање рада на парче. Пошто сам се лично и преко синдиката уверио да су моји другови у праву и да је њихова акција исправна у сваком погледу, то изјављујем да је моја сестра Даринка Живановић, радница у истом одељењу, не ступивши са својим и мојим друговима у борбу, извршила издајство према заједничкој пролетерској ствари и да више ничег ни сродничког ни заједничког немам са њом".

„Школац за добијање катрана"

У нашој земљи у прошлости катран се добијао на веома примитиван начин, при чему су наношене велике штете шумама. Јер, да би се добило неколико десетина килограма катрана требало је спалити огромне количине боровог дрвета. Тако су радили сељаци у свим крајевима Србије где је било борове шуме.

У Државном архиву у Београду чува се један занимљив документ о томе шта је предузето да се ове штете отклоне. Наиме, француски конзул у Београду, знајући како се ради катрана уништавају шуме у Србији, саопштио је тадањем српском министру иностраних послова да се катран у Француској добија на други начин и притом се шума доста штеди. Због тога је препоручио српској влади да пошаље у Француску једног питомца који би студирао рационално добијање катрана од боровине. Тадања влада није била много склона да пошаље човека који би специјално ово студирао, а и у Србији тога времена то је изазивало потсмех. Таквог су студента унапред прозвали „школац за добијање катрана". Све је то учинило да се за ове студије одреди један државни питомац који се већ налазио у Француској. Одлучено је да Стеван Милосављевић, који је у Паризу студирао медицину, почне сада да студира добијање катрана на модернији начин.

Равно пре сто година, 1854, издат је налог Милосављевићу да прекине своје медицинске студије и да одмах оде у Бордо, где је нарочито развијена индустрија катрана, да изучи како се добија катран а да се дрво не оштети, па кад стекне потребно знање да се врати у Србију. Милосављевић је тако и учинио.

Ма колико изгледало необично да један студент прекине медицинске студије да би проучавао добијање катрана, ипак је за привреду Србије прошлог века ово значило много. Та околност допринела је у извесној мери да се очувају шуме, које су дотле немилице уништаване.

ЛАБОРАТОРИЈА У КУЋИ

Можда нисте знали да у свакој кући, па и у вашој, постоји лабораторија у којој се справљају отрови? То је — кухиња! Ово су речи једног познатог стручњака из француског Института за испитивање животних намирница. А други је додао: „Најбоља куварица, ако јој нису познате хемиске последице њених радњи, може, и не знајући то, да постане убица“.

Већина домаћица зна да устајала јела могу изазвати тровање, да има отровних гљива и да се не сме кувати јело у бакарном некалајисаном суду. Али, има много притајених отрова чак и тамо где човек не би ни сањао да их може имати. Њихово дејство не осећа се одмах, а и кад се осети болесник не зна чему има да га припише. Неки стручњаци за отрове сматрају да је најмање половина пацијената који долазе код лекара — жртва кухиње!

Па који су то отрови које ми и несвесно уносимо у организам заједно са свакодневним оброцима хране? Има их много, али огромна већина, срећом, није тако опасна. Сваки стручњак има о томе своје мишљење. Вегетаријанци ће вам испричати страшне приче о штетности меса, па ипак се мали број људи одриче ове хране.

Међу тим „кухињским отровима“ има их који су већ одавно познати. Окца на кромпиру садрже соланин, који је исто толико опасан као и отров најотровније печурке. Ако се зецу убризга соланин, он одмах цркава. Зато добро пазите кад љуштите кромпир, нарочито кад почиње да клија.

Још један врло јак отров јесте главница код ражи. Печењем се тај отров не уништава и може бити веома опасан. Коштице од бресака такође садрже отров.

Но, нису у питању само прави отрови. И најздравија јела могу да постану штетна услед дугог кувања. Например бутер. Ако бутер загревамо до 120 степени, постаје такозвани црни бутер, који се у неким земљамаједе с морском рибом или мозгом. Тај црни бутер садржи јак отров акролеин. Акролеин настаје и кад загревамо уље до 190 степени. Јаје се не сме кувати дуже од двадесет минута, а то није ни потребно, јер се оно стврдне већ после девет. Након кувања од двадесет минута у јајету се ствара сумпороводонична киселина. Конзерве које су препариране с неким хемиским средствима могу бити опасне ако се често једу, — каже професор токсикологије Фабре. Овде није реч о тровању поквареним, већ потпуно исправним конзервама. Међутим, код покварених, „надутих“ конзерви долази до ферментације аероба, које је толико снажно да деформише чак и лимену кутију у којој се налазе. Ови аероби су микроби с којима свакодневно долазимо у додир. Њих има на нашем оделу и у ваздуху који удишемо. Они нису нимало опасни док су на ваздуху. Али, кад се затворе, споре ових микроба, анаероби, постају отровне. Кување на 80 степени убија аеробе, али је за анаеробе потребно 120 степени па да угину, а та се температура ретко јавља у кухињама.

Због тих истих аероба и анаероба не треба јести подгрејана јела. У додиру с ваздухом јело се напуни микробима. Кад се расхлади, ти се микроби задрже у стегнутој масти. Кад се поново стави на ватру, на температуру између 50 и 85 степени, микроби почну брзо да се размножавају и тако масовно излазе на трпезу. Иако је то директан напад на организам, милиони људи свакодневно једу подгрејана јела. Ако код већине њих од тога нема штетних последица, то значи да им се организам привикао на ова стална тровања. Али, колико је болести органа за варење и бубрега којима се не зна непосредан узрок!

И, на крају, један савет др Полиона:

— Ми свакодневно гутамо разне врсте отрова. Каткад реагирамо и на најздравија јела. Варење је пре свега питање расположења. Човек вари главом и маштом. више него желуцем и цревима. Најбољи противотров за кухињске отрове јесте расположење да се седне за сто окружен породицом или пријатељима. Зато је најбоља домаћа кухиња. Једите са задовољством и желудац ће вам добро варити, па ће вам и најгоре ствари пријати. Болести стомака стварају рђаво расположење, али добро расположење ствара добре стомаке.

ЉУБИТЕЉИ КЊИГА

Одувек је било људи који су волели књиге. Њихов број порастао је нарочито после проналаска штампе, кад је цена књиге нагло пала. Док је у Средњем веку онај ко би имао неколико књига сматран за учена човека, јер је и таквих било мало, дотле је број љубитеља књига доцније постао веома велик.

Има библиофила са различитим склоностима. Једни траже само најстарија дела — инкунабуле, други издања неког познатог штампара, трећи сва могућна издања дела једнога писца, док четврти праве специјализоване збирке: из једне научне области, о једној одређеној личности, о једном временском раздобљу итд. Библиофили који познају свој посао могу бити од велике користи за науку. Тако је један од њих саставио збирку позоришних дела, чији је само каталог имао шест свезака, од које су имали драгоцену помоћ историчари књижевности и позоришне уметности.

Често се не прави разлика између библиофила и библиомана, па су и ови први понекад излагани потсмеху. У Француској је била спевана и једна песмица у којој библиофил каже за неку књигу: „Гле, то је добро издање јер у њему се на страни 15 и 16 налазе две штампарске грешке којих нема у лошем издању“. Библиофили се од ових приговора бране тиме што се често само по штампарским грешкама може разликовати једно издање од другог. Неки се, опет, потсмевају библиофилима што скупљају чак и књиге без вредности. Али, ако је данас без вредности, нека књига може постати касније веома значајна. Тако је један француски „кувар“ из 1655 године крајем прошлог века био на огромној цени јер су готово сви његови примерци пропали до тог времена по разним кухињама. Међутим, научници су из њега могли да добију изванредне податке о обичајима који су владали у 17 веку.

Кад библиофил дође до једне свеске неког дела, он не мирује док не прикупи и остале, макар дао за њих далеко већу своту него што оне стварно вреде. Многе велике књижаре и антикварнице годинама су објављивале каталоге књига и свезака које траже поједини љубитељи. Огласи у новинама такође су служили да се дође до распарених свезака.

Библиофила занима и техничка опрема књиге. Обично се траже оне књиге које имају ширу белину на ивицама, јер се приликом сваког новог повезивања ова белина смањује. Нарочита пажња обраћа се на врсту хартије и повез. У неким земљама уобичајено је да се од сваког издања један мали број примерака штампа на финој хартији, или чак и на више врста фине хартије. Ови примерци по правилу се и нумеришу, те претстављају нарочиту посластицу за библиофиле. Прави љубитељ труди се да повез његове књиге буде не само леп и оригиналан, већ и да књигу штити од невремена. Зато је доста чест случај да су библиофили постали књиговесци, да не би своје скупоцене књиге морали да поверавају туђим рукама.

„Пломбирани“ путници

Авиони Трансканадске ваздушне линије врше превоз путника између Монтреала и Свете Марије Солта. Међутим, како овај град нема аеродрома, САД су дозволиле да канадски путнички авиони слећу на оближње америчко тло. Да путнике не би морали да подвргавају царинским и другим прегледима, службеници америчког аеродрома укрцавају их, одмах по изласку из авиона, у један аутобус, који пломбирају. Тако „пломбирани“ путници прелазе границу. Исти поступак примењује се и према онима који из Свете Марије Солта путују за Монтреал.

ИСПИТИВАЊЕ КОСМИЧКИХ ЕЛЕКТРОНА

Да би се што боље проучили електрони који као отпаци космичке прашине падају на земљу, одлучено је да се подигне нарочита станица за њихово испитивање у Боливији, на висини од око 5.000 метара. Сматра се да ће испитивања на већој висини дати много тачније резултате.

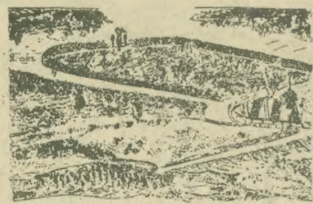
СКУПЉИ ОД ЗЛАТА

„Тилијар“, тркачки коњ из ергеле Аге Кана, продат је у Ирској за суму од 250 милиона франака. Неко је том приликом израчунао да би иста тежина злата била знатно јевтинија. За оваквог коња заиста се може рећи да „вреди злата“.

ВЕРОВАЛИ или не...

ПУТ ЗА НОЖ

Од Дургапура до Тура, два индиска насеља која су удаљена једно од другог тридесетак километара, изграђен је 1503 године веома добар пут. Пут је био

подигнут по наређењу махараџе Мамала, и то само због тога да би његове слуге једном годишње могле да оду до једног потока у близини Тура и да у њему оперу махараџин нож.

МЛАДИ СТАРАЦ

Силас Халок, из Матутика, у Америци, научио је да вози бицикл кад му је било 83 године.

ИЗАБРАН ЗА ПОСЛАНИКА ДА БИ СЕ УТЕШИО

Вилијам Нортмор (1690—1735) из Окехемптона, у Енглеској, постао је посланик захваљујући томе што је једном приликом изгубио на картама готово читаво имање. Како је то била једина партија карата коју је Нортон одиграо у животу, његови суграђани су га сажаљевали и да би га на неки начин утешили приликом првих избора изабрали су га за свог посланика.

КРАВА СА ПЕТ ПАПАКА НА ЈЕДНОЈ НОЗИ

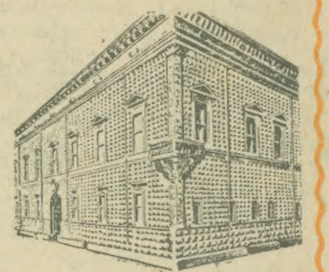
На фарми Аделине Кларк из Манхетн Бича, у Калифорнији, налази се и једна крава која на задњим ногама има по пет, уместо по два папка. Број папака на предњим ногама сасвим је нормалан.

У СКЛАДУ СА ЗАНИМАЊЕМ

У градићу Белингему, у америчкој савезној држави Вашингтон, постоји једна приватна школа кројења и шивења чија је сопственица, а уједно и наставница, госпођица Хем. Њено презиме преведено на наш језик значи „поруб“.

„ДИЈАМАНТСКА“ ПАЛАТА

Италијански кнез Ерколе I (1431-1505) био је познат међу својим савременицима по претераној грамзљивости и жудњи за драгим камењем, а нарочито дијамантима. Због тога је и добио надимак „Дијаманте“. Иако су га савременици назвали

тако из потсмеха, њему се тај надимак толико свидео да је зажелео да га овековечи. Због тога је сазидао палату у чије је зидове утиснуо дванаест хиљада ситних комада мермера исечених и изглачаних, тако да издалека потсећају на крупне дијаманте.

МАЈМУН КАО СКРЕТНИЧАР

На станици Јутенхејг, на деоници пруге Кеп Колони — Порт Елизабет, догодила се једном железничка несрећа. У тој несрећи сигналиста на станици изгубио је обе ноге и леву руку. Да не би напуштао посао, сигналиста је научио свог припитомљеног мајмуна да диже и спушта сигнале. Мајмун је веома „савесно“ обављао овај посао све док његов господар није стекао право на пензију.

Чији је ово животопис?

Овде ћемо вам дати кратак животопис једног нашег старог писца.

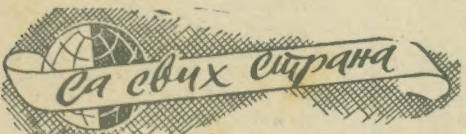
Он се родио 1841 године у Ковиљу, у Бачкој. Пошто је свршио гимназију у Пешти, и ту 1866 положио докторат права, почео је да ради као професор у новосадској гимназији. Једно време био је бележник у општини, затим претседник варошког суда, а три пута је биран за народног посланика у Пештанском сабору. Доцније је радио као новинар и књижевник у Београду, на Цетињу, у Новом Саду и Сомбору. Умро је у Бечу 1910 године.

Јесте ли се сетили о коме је реч? Ако нисте, читајте даље.

Своје лирске песме штампао је 1873 и 1874 године, а све заједно 1900. Он је био јак песнички таленат и од њега је остало неколико лепих лирских песама и добрих балада. Од свију српских песника свога доба он се одликовао већим књижевним образовањем. Још као млад преводио је „Илијаду“, а шездесет година прошлог века почео је да уводи Шекспира у српску књижевност, па је превео „Хамлета“, „Ричарда III“, „Ромеа и Јулију“ и „Краља Лира“. Писао је и драме. Најпознатије су му: „Максим Црнојевић“, „Пера Сегединац“ и „Гордана“. Написао је у младости и неколико фантастичних приповедака. Бавио се естетиком и књижевном критиком.

Ако се ни сад нисте сетили о коме је реч, дајемо вам одговор.

(Лаза Костић)

ПЛАНКТОНИ

Планктони у зоолошком смислу означавају свет који тумара. То је заједничко име за све биљне и животињске организме који живе у води. Биљни планктони су обично једноћеличне алге разног облика, а боје су зелене, жуте, плавозелене итд. Неких плактона има више зими, а неких лети. Планктони немају довољно покретне снаге да се опиру воденим струјама, него их оне носе. Њихова телашца су прозирна и често личе на пихтију (медузе садрже 99 од сто воде). Неки планктони имају и доста масти, па су пуне масти и животиње које се њима хране (једу их у великим количинама), као што су китови, ракови итд.

НАРОДНО ВЕРОВАЊЕ О ПЧЕЛАМА

У старо време у народу се никад није могло чути да неко каже да је пчела цркла или липсала, него да је умрла, исто као и човек. Затим се веровало да пчеле говоре као и људи и да се тајно у кошницама договарају о свему што је потребно да ураде. Јер, да нису такве, откуд би могле знати за онако чудесан рад и организацију. Поред тога, сматрало се за велики грех убити пчелу. Ко би то учинио, несрећа би га због тога сналазила преко целе године. Разуме се, то поштовање пчела долазило је због тога што су оне веома корисне — дају мед и восак.

БИЧАКЧИЈЕ

У турско време бичакчијама су се називали људи који су се бавили ножарским занатом. То име потиче од турске речи бичак, што значи нож, а реч бичакчи значи ножар. Бичакчије су израђивале све врсте ножева: од најмањих бритвица до ханџара. У нашим крајевима нарочито су били на гласу ножари из Фоче. Године 1878 била је забрањена израда ханџара. Неки ножари били су у свом еснафу нарочито цењени због уметничких резбарија на корицама и балчаку ханџара.

ТЕРАРИЈУМ

Тераријум је стаклени суд у коме се држе и гаје ради проучавања животиње (гмизавци и водоземци) и биљке. Обично је дуг пола метра, широк 35 и висок 30 сантиметара. Кров му је решеткаст, да би биљке и животиње имале довољно ваздуха. Дно тераријума обложено је земљом, на којој су размештени шљунак, отпаци грнчарије и ситнији песак, па су направљене и пећинице да би животињама што боље била дочарана средина у којој су дотле живеле.

Да ли знате?

ХЕМИСКО ЛЕЧЕЊЕ УМЕТНИЧКИХ ПРЕДМЕТА

Не само споменици и историске грађевине који су изложени временским непогодама и променама спољне температуре, већ и старине које се чувају у затвореним просторијама музеја, захтевају велику негу и пажњу да би се очувале. Овај веома одговоран и сложен посао конзерваторима данас олакшава модерна хемија. Од колике је она користи најочитији су пример стара ваjарска дела ископана у Египту.

За грађевине и пластику стари Египћани су, поред тврдог камена (гранит, диорит, базалт) радо узимали фини бели кречњак и пешчаник. У прастаро доба територија Египта била је под морем, па је зато тај кречњак веома порозан и има у себи известан проценат соли. У сувој египатској клими то ништа не мари, али кад статуа извајана од таквог кречњака доспе у влажније поднебље она одмах постане подложна оштећењу или чак и пропадању, што зависи од количине соли у њој. На влажном ваздуху со почне да се раствара, а кад ваздух постане сувљи она кристалише. Услед тога долази често до распадања уметничког предмета, тако да од њега понекад остане само прах.

У почетном стадијуму распадања „лечење“ је досад вршено чистом водом, али се оно није смело применити код већег оштећења или кад су у питању били обојени предмети. У египатској збирци Уметничко-историског музеја у Бечу налази се једна црвенкасто-жута плоча од пешчаника, из 24 века пре наше ере, у рељефу и с текстом у хијероглифима. У последње време она је почела нагло да се осипа. Могло се већ унапред израчунати кад од рељефа неће остати више ни трага. Али, захваљујући хемиском „лечењу“ камен је опет очврснуо; једино му је боја постала за нијансу загаситија.

ТЕЛЕВИЗИЈА У БОЈИ

Према резултатима досадашњих испитивања, сматра се да ће много тежи и напорнији бити рад на усавршавању телевизије у боји, него што је то био рад на преласку од радија на телевизију. Први овакви апарати биће по свој прилици веома скупи, иако им платно неће бити веће од 40×30 сантиметара. Колика ће им бити цена кад се почну израђивати сериски, још се не зна. Научници који на томе раде мисле да ће они бити двапут скупљи од обичних телевизиских апарата.

НЕОСЕТЉИВОСТ УСЛЕД ПИЈАНСТВА

Лекари Нензер и Вајнбергер изнели су недавно један занимљив случај. Неки педесетогодишњак хитно је пренесен у болницу јер је дан пре тога попио четрдесет чаша пива. После хируршке интервенције установљено је да му је бешика прсла у дужини од осам сантиметара. За 23 дана човек је оздравио. И поред тога што је прскање ткива морало про узроковати јаке болове, лекари сматрају да их човек није ни осетио јер је услед пијаног стања био потпуно неосетљив.

МОРСКА ВОДА КАО ПОГОНСКО СРЕДСТВО

Неки Американац Ралф Ман Кејб приметио је да је море уствари велико електролитично купатило. На тој претпоставци он је и засновао свој проналазак: чамац који покреће морска вода. Чамац је дуга чак 60 сантиметара, а креће се брзином од пет километара на час помоћу једног малог електромотора од 500-ог дела коњске снаге. Мотор се напаја струјом из морске воде. Сам чамац начињен је од цинка и има у себи серију плоча од бакарне легуре. Помоћу једног деполаризатора ствара се електрична струја од три ампера и једног волта, која покреће мотор. Питање је само колико ће такав „брод“ трајати, јер му се цинкано корито због електролизе постепено троши.

НАЈДУЖЕ ИМЕ НА СВЕТУ

У јужноафричкој железничкој компанији у Кептауну запослен је један механичар који има најдуже име на свету. Оно претставља праву невољу за власти које му издају званичне документе. Механичар се зове Раул Рихард Бентиник Бурбон Монтпенсиер Шалу Колзо Келеди Ван Дам Ван Исолит де Фризон.

ШТА ЈЕ БЕНЕЛУКС

Енглески дневни лист „Дејли Мирор“ поставио је својим читаоцима питање: Шта је то Бенелукс? Само седам процената читалаца одговорило је како треба, тј. да је то економски савез који обухвата Белгију, Холандију и Луксембург. Осамнаест процената одговорило је да не зна, док је осталих седамдесет пет процената изразило мишљење да је то марка усисача за прашину.

ГЕРМАНИЈУМ ПО НИЖОЈ ЦЕНИ

У Јапану су успели да добију германијум из отпадака који остају при фабрикацији гаса за осветљење. Јапанска индустрија се нада да ће моћи да производи германијум који ће бити упола јевтинији од досадашњег, а усто годишње и сто килограма галијума, који има све већу примену у електронској индустрији.

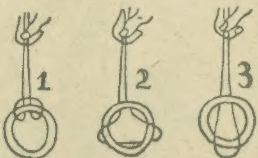
БЛИЗАНЦИ НЕЈЕДНАКЕ СТАРОСТИ

У Аустралији је једна жена родила двојке, али у размаку од 56 дана. Једно дете било је тешко два, а друго три килограма. Ово није једини овакав случај. Пишући о овоме, један енглески часопис потсетио је на случај једне жене која је 1880 године у Ирској родила двојке у размаку од 44 дана. Рекорд ипак носи једна Сицилијанка, која је 1808 године родила двојке с размаком од 82 дана.

Дедине вештине

ЗАМКА И АЛКА

Удвостручен танак канап провуците кроз алку, па раздвојене крајеве канапа провуците кроз нерасечени крај канапа и јако затегните, да алка буде везана

замком. Крајеве канапа дајте неком другу да чврсто држи и реците му да ћете алку ослободити замке а да канап не сечете нити да га истржете из његове руке.

Да бисте то урадили, ослободите замку као што се види на слици 1, па ћете њен горњи део намаћи преко алке и повући наниже, као на слици 2, а кад замка дође до краја алке, као на слици 3, онда ће се смаћи и алка ће бити слободна.

„ЗАЧАРАНА“ МАРАМА

Малом Пери дошли другови у посету. Дуго су причали о школи, биоскопима, фудбалским утакмицама, па им је најзад постало досадно. У двориште нису могли, јер је падала киша. Али, кад је дошао Перин старији брат Јова сви су га пажљиво слушали:

— Пазите, децо! Видите ли ову велику мараму? Ја ћу је распрострти по поду и стаћу на један њен крај. То нека учини и један од вас, али он никако неће моћи да ме додирне, нити ће ме видети све док стоји на крају мараме...

Сва су деца завртела главом. Нису веровала Јови. А он је наставио:

— Ово није никаква чаролија. Ви сте паметна деца и знате да чаролија уопште нема, као што нема вештица, вампира, духова. То су глупи људи измислили...

После је Јова показао Периним друговима своју вештину. Малишани су били очарани. Ствар је врло проста, само треба мало размислити.

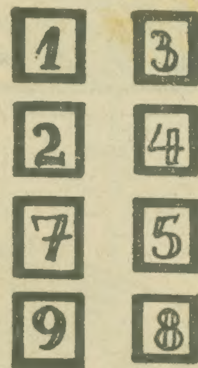
Ево шта је урадио Јова. Он је ставио мараму на праг и затворио врата. Један крај мараме био је унутра, а други напољу. Ако Јова стане на један крај, а неки од Периних другова на други, Јову неће видети нити ће моћи да га дотакне.

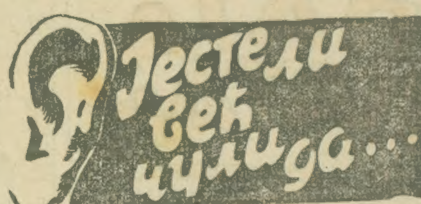
ОСАМ КАРАТА

Од обичне хартије исеците осам квадрата и препишите ове бројеве. Карте треба поређати по реду као што је то на слици назначено. Збир леве стране износи 19, а десне 20.

Покушајте сада да измените место двема картама, тако да буде једнак збир оба реда.

Ако не знате како да то урадите, ми ћемо вам рећи. Промени се осмица и деветка. Сада су збирови оба реда 18 и 21. Али ако деветку поставите наопако, добићете шестицу, па ће збир оба реда износити 18.

...Индијанци који живе поред реке Ориноко гаје, поред остале живине, и припитомљене ара-папагаје чије је месо необично укусно.

... прво друштво за заштиту животиња основано је у Лондону 1824 године.

... да би из воде узела биљне састојке који су јој потребни за исхрану, шкољка мора да пречисти око 25 литара воде за један час.

...маготи су једина врста мајмуна који живе у Европи, и то на обалама Гибралтара. Магот је дуг око 75 сантиметара, а висок пола метра. Постојбина му је Северна Африка.

...фабричка израда вештачке свиле почела је тек 1883 године. До тог времена израђивана је само природна свила.

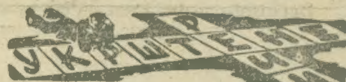
...сафијан, веома мека и нарочито штављена јарећа кожа, која се, поред осталог, употребљава и за повезивање књига, добио је своје име по мароканском граду Сафи.

...паприка је пореклом из тропских области Америке. У Европу је пренесена тек у 16 веку. На Балкан су је, како изгледа, донели Турци почетком 17 века.

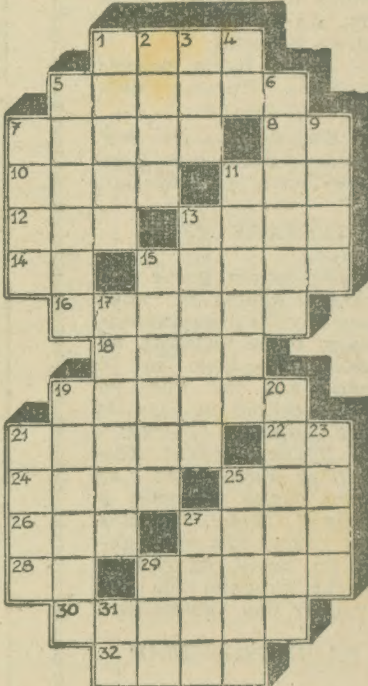
...железничке шине веома се много и брзо троше. Шине на пругама у равници трају од 15 до 20 година, док у брдовитим крајевима, где је пад пруге тако велики да се возови спуштају са сталним кочењем, шине истрају једва четири године.

...беле и ружичасте цикламе пореклом су из Кине.

Водоравно: 1) тропска биљка; 5) листопадно дрво; 7) врста јела; 8) домаћа животиња; 10) планина на граници Европе и Азије; 11) вештачка препрека у реци; 12) индустриска биљка; 13) губљење тежине код робе; 14) бог подземља у грчкој митологији; 15) град у Истри; 16) угао између подневка и вертикалног круга неке звезде; 18) мера за хартију; 19) скробни прах; 21) извориштни део реке Љубљанице; 22) историско место у Малој Азији; 24) дрвени дувачки инструмент; 25) мера за површину (множ.); 26) личност из једне Шекспирове трагедије; 27) уточиште. 28) иницијали једног хрватског књижевника; 29) мелодија; 30) војска; 32) недостатак падавина.

Усправно: 1) део коњске опреме; 2) врста полудрагог камена; 3) убијање и хватање дивљих животиња; 4) елидирана свеза; 5) бујица празних речи; 6) једна руда. 7) град и лука у Истри; 9) алотропска модификација кисеоника; 11) једна воћка; 13) гомила неке робе; 15) лирско песништво; 17) тамница; 19) палидрвце; 20) станарина; 21) део целога. 23) моћ, снага; 25) један континент; 27) врста четинара; 29) притока Аралског Језера; 31) иницијали нашег књижевника („Горски цар“).

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) бакалар, 7) пук; 8) сомот; 10) Анам; 12) зеба; 13) дабар. 15) Бар; 16) Азија; 18) ви; 20) ама; 21) Об; 22) ара; 24) ала; 25) Едо; 26) око; 27) Ана; 29) Ава; 31) ма; 32) ари; 34) ом; 35) Адана; 37) нар; 39) налаз; 41) Амон; 43) тамо; 44) Ламар; 46) лан; 47) Магелан.

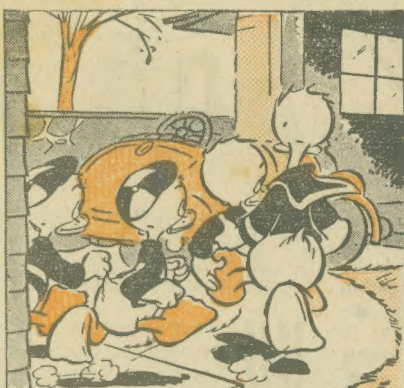
Усправно: 1) Буна; 2) Акаба. 3) ас; 4) лоз; 5) амеба; 6) роба; 7) Падова; 9) тараба; 11) маза; 14) рима; 17) ја; 19) Ирена; 21) олово. 23) ада; 24) Ака; 27) амонал; 28) Оран; 30) Амазон; 32) Ад; 33) инат; 35) арома. 36) алала; 40) Аман; 42) нат; 45 ра.

Који је ОДГОВОР тачан

Конетабл је:
начин понашања
део намештаја
титула
радиотелеграфски израз

Спонтон је:
део моста
Наполеонов гренадир
врста оружја
познати енглески писац

Есквилин је:
Лице из Шекспировог дела
музички термин
брежуљак
поморски израз

Бицарија је:
град у Италији
музички израз
позната филмска глумица
врста лађе

ОДГОВОР:

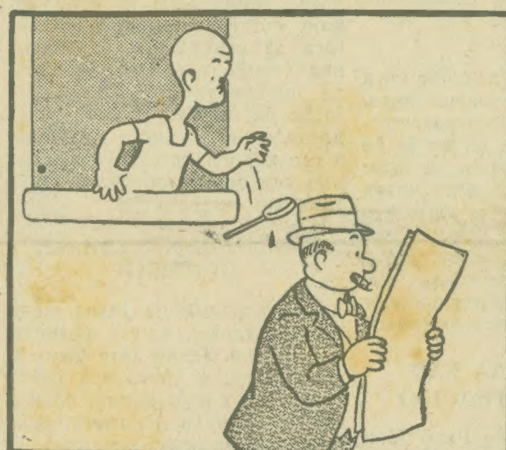
Конетабл је био назив за главног заповедника војске у Француској. Та реч значила је и наследну титулу. У Енглеској се под тим разуме полициски чиновник, констаблер.

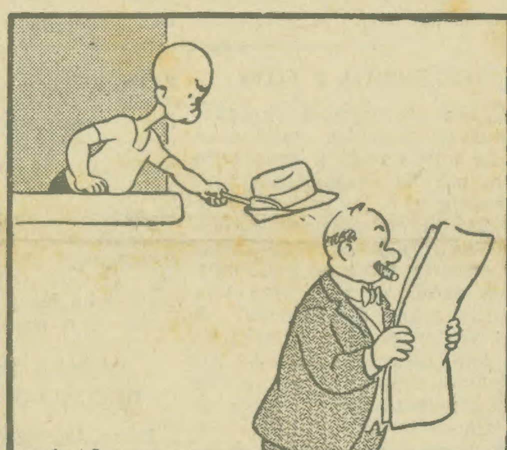
Спонтон је полукопље дужине два метра, чији је шиљак дуг 25 сантиметара. Ово оружје носили су пешадиски официри и подофицири у 18 веку.

Есквилин је највећи од седам брежуљака на којима лежи град Рим.

Бицарија је музички израз и значи брз скок из једне врсте тона у другу.

Ква-Ква!
уређује Паја Патак

ПИТАЊЕ ЈЕ ЛАКО

Учитељ поставио Влаји питање из историје, а он ћути. Да би га охрабрио, учитељ ће рећи:

— Хајде, Влајо, размисли мало. Питање није баш тако тешко.

— Питање уопште није тешко, — сложио се Влаја. — Тежак је одговор!

ТРЕБАЋЕ МУ...

Мики дошао увече код Шиље и нашао га како лежи обучен у кишну кабаницу и са чизмама на ногама. Зачуђено га је гледао, али још пре но што је стигао ма шта да каже Шиља му објасни:

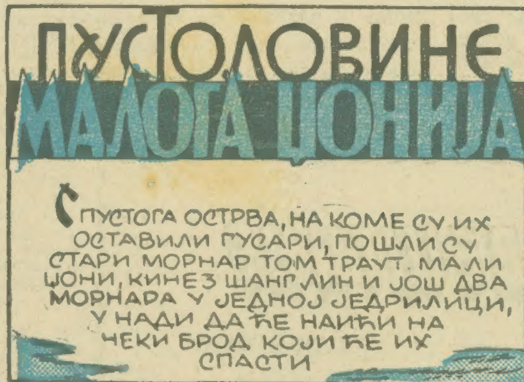
— Здраво, Мики! Сигурно се чудиш што ме видиш овако обученог у кревету? Знаш, прошле ноћи сањао сам како ходам по киши, па сам се вечерас спремио да не бих опет био изненађен!

РАЈИН РОЂЕНДАН

— Ујка Пајо, колико још има до мог рођендана? — пита Раја.

— Још свега неколико дана.

— То значи да бих већ могао почети да будем добар!

Одговорни уредник Стојиљко Стојиљковић, Београд, Македонска 31. — Издаје и штампа „Политика" Штампарско-издавачко предузеће, Београд, Македонска 31. — Текући рачун број 102-Т-82, пошт. фах 124. — Претплата за нашу земљу: годишња 500, полугодишња 250 динара, за иностранство годишња 760, полугодишња 380 динара. Рукописи се не враћају.